

Zelena partnerstva

MLADEN MATICA

1. Uvodni dio

Projekt Green Partnerships (Local Partnerships for Greener Cities and Regions) u kojem Zavod za prostorno uređenje Koprivničko-križevačke županije sudjeluje kao partnerska institucija odvija se u sklopu 5. saziva Programa Mediteran (MED). Tema ovoga poziva bile su inovacije za obnovljive izvore energije i energetska efikasnost. U projekt je uključeno 12 partnera iz Albanije, Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Cipra, Francuske, Grčke, Hrvatske, Portugala, Slovenije i Španjolske. Vodeći partner u projektu je Institut za poljoprivredu i šumarstvo iz Maribora. MED gradovi i regije imaju usvojene regionalne i lokalne energetske strategije za postizanje ciljeva energetske efikasnosti zadanih od strane Europske unije. Kako bi se ti ciljevi postigli, potreban je novi pristup. U ovom projektu dat će se specifične preporuke i rješenja kakobi se prepreke s kojima se regionalne i lokalne vlasti susreću preskočile, povećavajući njihovu kompetitivnost i uspostavljanjem regionalnog/lokalnog partnerstva s dugoročnim mijenjanjem ponašanja u korist zelenijih regija i gradova. Kako bi se ovaj projekt uspješno proveo, prišlo se izradi studije iskorištavanja obnovljivih izvora energije Koprivničko-križevačke županije (koja ranije nije postojala).

Lokalne zajednice imaju ključnu ulogu u rješavanju i provedbi ciljeva za povećanje energetske učinkovitosti (EE) i promicanju obnovljivih izvora energije (OIE) koji doprinose ostvarenju 20/20/20 ciljeva postavljenih od strane EU. Iako su MED gradovi i regije pripremili svoje lokalne energetske strategije i akcijske planove, suočeni su s nekoliko prepreka koje ometaju njihovu učinkovitu pro-

vedbu. Prepreke uključuju proces i tehnološko znanje: nedostatak kapaciteta u pogledu tehničkog znanja i standarda za izbor vodećih tehnoloških mogućnosti i definiranje strožih pravila javne nabave, administrativne i zakonske prepreke, nedostatak inovativnih načina financiranja i nedostatak suradnje s dionicima koji bi bili podrška u procesu odlučivanja i provedbi odabranih mjera.

Green Partnerships će povezati gradove i regije iz 11 mediteranskih (MED) zemalja koje će prevladati navedene prepreke uspostavljanjem zajedničkog transnacionalnog pristupa s naglaskom na stvaranju lokalnih partnerstava koja će doprinijeti još učinkovitijoj provedbi inovativnih EE i OIE rješenja koja vode do održivog lokalnog i regionalnog razvoja. Lokalna partnerstva će povezati dionike zahvaćene određenim EE mjerama, od vlasnika do dobavljača, potencijalnih investitora, zaposlenika i krajnjih korisnika. Oni će podijeliti svoje prijedloge i aktivno sudjelovati u njihovoj provedbi. Tako će biti formirana dugoročna baza za inovativna rješenja, temeljena na lokalnim potencijalima i poboljšanim obrascima ponašanja koji dovode do EE. Pristup će biti testiran na lokalnoj razini i opisan u Korak-po-korak vodiču za učinkovitu provedbu lokalnih energetske strategije formiranjem lokalnih partnerstava.

Povezivanjem javnih institucija, formirat će se lokalne akcijske grupe, a njihov kapacitet za postavljanje ciljeva i povećanje suradnje s dionicima bit će podržan kroz nekoliko radionica i trening materijala. Lokalna akcijska grupa time će biti ojačana za rad u skladu s novim pristupom.

Projektne aktivnosti će rezultirati poboljšanom javnom politikom vezanom za EE

u gradovima i regijama sudionicima, novim investicijama i uštedom energije i do 40 % u javnim objektima, povećanim kapacitetom javnih organizacija i dugoročnom suradnjom lokalnih partnerstava za energetske učinkovite rješenja.

Održivost i prenosivost će se osigurati financiranjem investicijskih prijedloga na lokalnoj razini, uz prijenos operativnih preporuka u „Korak-po-korak“ vodiču za druge MED i EU lokalne zajednice, uključujući i potpisnike Sporazuma gradonačelnika, s daljnjim funkcioniranjem uspostavljenih mreža radi prijenosa znanja na međudržavnoj, regionalnoj i lokalnoj razini.

2. Ciljevi projekta

Projekt je usmjeren na prioritet 2, cilj 2.2 MED programa, odnosno na specifične ciljeve ciljanog poziva usmjerenog na promicanje inovativnih rješenja za korištenje obnovljivih izvora energije i energetske učinkovitost za pametne gradove.

GLAVNI CILJ projekta je ojačati provedbu lokalnih javnih politika i strategija vezanih uz energetske učinkovitost radi održivog lokalnog i regionalnog razvoja gradova i lokalnih zajednica područja Mediterana kroz:

- a) razvijanje zajedničkog inovativnog pristupa, uključujući razvoj, promociju i testiranje operativnih preporuka za prevladavanje postojećih teškoća s kojima se susreću lokalne javne vlasti;
- b) jačanje suradnje dionika u implementaciji mjera energetske učinkovitosti stvaranjem lokalnih partnerstava.

SPECIFIČNI CILJEVI projekta su:

- a) identificirati optimalna rješenja za prevladavanje postojećih prepreka i pronalazak načina za još učinkovitiju provedbu postojećih mjera definiranih strategijom energetske učinkovitosti u lokalnim zajednicama na temelju analize postojećih rješenja (uključujući i definiranje zahtjeva kvalitete, shema upravljanja energijom, administrativne prepreke), koje će dovesti do uštede energije i do 40 % u javnim ustanovama;
- b) poboljšati znanje i kompetenciju za bolje upravljanje energijom u lokalnim javnim upravama (općine i gradovi) u skladu s normama, zahtjevima kvalitete i tehničkim aspektima te uspostaviti mehanizme za prijenos znanja

i iskustava unutar lokalnih zajednica, između partnera sudionika i izvan toga;

c) mobilizirati i savjetovati se s krajnjim korisnicima i povećati suradnju s dionicima uspostavljanjem lokalnih partnerstava, stvarajući novi integrirani pristup energetske učinkovitosti u lokalnim zajednicama, osiguravajući široku potporu i suglasnost za provedbu lokalnih energetske strategije, kao i odgovarajuće i učinkovite uporabe dostupne tehnologije.

CILJANE SKUPINE projekta su:

- a) europske institucije,
- b) državna javna tijela,
- c) regionalne i lokalne vlasti,
- d) ostala javna tijela iz sektora energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije,
- e) podupiruće stručne strukture, npr. sveučilišta i instituti za istraživanje,
- f) ekonomski i društveni partneri,
- g) predstavnici privatnog sektora, trgovine i industrije,
- h) regionalne razvojne agencije,
- i) gospodarske komore, nevladine udruge,
- j) šira javnost,
- k) konačni korisnici.

3. Problematika korištenja obnovljivih izvora energije i energetske efikasnosti

U skladu sa zajedničkim ciljevima Europske unije u Europi 2020 i dokumentom Energy Roadmap 2050, MED područje se, također, zalaže za smanjenje emisija stakleničkih plinova i povećanje energetske učinkovitosti. Ovi su ciljevi zatim prebačeni na lokalna područja u kojima trebaju biti ostvarene konkretne aktivnosti u svrhu doprinosa zajedničkim težnjama.

Brojni MED i EU projekti se već bave ovom tematikom. Problem s kojim se suočavamo jest da su ti projekti često zaustavljeni na nacionalnoj ili regionalnoj razini pa ne pružaju stvarnu korist lokalnim upravnim strukturama u MED gradovima i regijama. U slučaju kada lokalne vlasti uspiju pripremiti vlastitu energetske strategiju ili akcijski plan, suočavaju se s nekoliko prepreka u njihovoj provedbi, uključujući administrativne barijere, pristup financijama, standardnu uporabu tehnoloških rješenja i sl.

Postojeći projekti ili studije obično su usmjereni na jednu vrstu obnovljivih izvora energije (npr. biomasu ili samo solarnu ener-

giju), dok je svaki grad i općina zapravo jedinstveno područje definirano svim svojim mogućnostima i potencijalima. Stoga smo suočeni s nedostatkom integriranih pristupa koji bi prvo analizirali ključne lokalne potencijale za EE i OIE, a tek onda stvorili prilagođene pristupe i rješenja koja će odgovarati stvarnom području, njegovim potrebama, potencijalima i korisnicima. Štoviše, postojeća rješenja često su bazirana na temelju dostupnih tehnologija koje promoviraju privatna poduzeća, umjesto na stvaranju inovativnih rješenja koja će povezati vlasnika zemljišta ili zgrade, dobavljača različitih tehnoloških rješenja i korisnike određene javne zgrade s njihovim potrebama i navikama. Glavni problem je što se postojeće lokalne energetske strategije i akcijski planovi ne provode uz maksimalnu razinu učinkovitosti, postoji nekoliko prepreka u njihovoj provedbi, a rješenja se ne temelje na lokalnim potencijalima zbog nedostatka nadležnosti lokalne javne vlasti i nedovoljne suradnje između dionika u energetske lancu.

Specifični problemi su:

- a) Gradovi i lokalne zajednice u MED području usvojili su nekoliko lokalnih energetske strategije za povećanje energetske učinkovitosti koje su u skladu sa smjernicama pristupa od „gore prema dolje“ (u vertikalnoj hijerarhiji), ali postoji nekoliko prepreka učinkovitom pristupu njihove provedbe na lokalnoj razini (administrativne barijere, problemi s financiranjem, nedostatak inovativnih pristupa prema tehnološkim rješenjima i sl.).
- b) Nedostatak dovoljnog znanja i kompetencija kod donošenja odluka u lokalnim javnim upravama (općine i gradovi) u skladu sa standardima, zahtjevima kakvoće, tehničkim aspektima i procesima za učinkovitiju provedbu lokalnih energetske strategije.
- c) Nedostatak suradnje između dionika uključenih u energetske lanac koji ometa učinkovitu provedbu lokalnih energetske strategije, uključujući i lokalne javne vlasti i druge javne organizacije, privatni sektor, mala i srednja poduzeća te krajnje korisnike.

U Koprivničko-križevačkoj županiji postoje značajni resursi za iskorištavanje potencijala obnovljivih izvora energije. Kako bi se ti izvori klasificirali i dobili podatci o održivim izvorima koji mogu postati financijski isplativi, pregledom niza prednosti i ograničenja, potrebno je provesti analizu područja na ko-

jima se nalaze, a to će se postići izradom studije iskorištavanja obnovljivih izvora energije. U svrhu poboljšanja energetske efikasnosti i iskorištavanja obnovljivih izvora energije, provede se 3 akcijska plana na području Koprivničko-križevačke županije. Akcijski planovi obuhvaćaju izradu tehničke dokumentacije za postavljanje solarnih panela u Domu za starije i nemoćne Koprivnica, izradu tehničke dokumentacije za poboljšanje energetske efikasnosti u OŠ Grigor Vitez u Svetom Ivanu Žabnom i izradu tehničke dokumentacije koja će omogućiti iskorištavanje energije biomase za grijanje javnih ustanova u gradu Đurđevcu.

4. Zaključak

U ovom projektu dat će se specifične preporuke i rješenja kako bi se preskočile prepreke s kojima se regionalne i lokalne vlasti susreću povećavajući njihovu kompetitivnost i uspostavljanjem regionalnog/lokalnog partnerstva s dugoročnim mijenjanjem ponašanja u korist zelenijih regija i gradova. Kako bi se ovaj projekt uspješno proveo, prišlo se izradi studije iskorištavanja obnovljivih izvora energije Koprivničko-križevačke županije (koja ranije nije postojala). U svrhu poboljšanja energetske efikasnosti i iskorištavanja obnovljivih izvora energije provede se 3 akcijska plana na području Koprivničko-križevačke županije.

Internet

- <http://www.greenpartnerships.eu/hr/> (16. 6. 2014.)
- <http://www.prostorno-kkz.hr/projekti/aktivni/green-partnerships> (16. 6. 2014.)